

Evde Sohbet Kartı

Neden tartışmayı öğrenmeliyiz?

Bunun birkaç önemli nedeni var:

- ✿ Tartışmak, dil gelişimine katkı sağlar. Yeni kelimeler öğrenirsin, kendini daha iyi ifade etmeyi, sohbet etmeyi ve karşıdaki kişiye cevap vermeyi öğrenirsin.
- ✿ Tartışmak, özgüveni güçlendirir. Kendi düşünceni savunabilmek önemli bir beceridir.
- ✿ Tartışmak, toplumsal katılım ve demokratik becerilerin gelişmesine katkı sağlar. Böylece toplumda aktif bir şekilde yer almayı öğrenirsin!
- ✿ Tartışırken kendini başka birinin yerine koymayı öğrenirsin. Çocuklar çoğu zaman farklılıklarla daha iyi başa çıkmayı ve başkalarını daha iyi anlamayı öğrenir.
- ✿ Tartışırken eleştirel düşünmeyi ve kaynakları değerlendirmeyi öğrenirsin.

“Herkes tartışmayı doğru bir şekilde öğrenirse, dünya daha güzel bir yer olur.”

– *Tartışma Kahramanı*
2026

DKJL, “Konus, iletişim kur, tabuları yık ve önyargıları konuş.” anlamına gelir. DKJL, 20 yıl boyunca çocuklara kendi seslerini duyurabilecekleri bir alan sundu. 2026 yılında DKJL uygulayıcı bir kuruluş olarak çalışmalarını sonlandırdı ve geliştirdiği yöntemleri ve materyalleri şehirdeki öğretmenlere ve ebeveynlere/bakım verenlere aktardı. Materyallere www.dkjl.nl adresinden ulaşabilirsiniz.

EVDE TARTIŞMAK İÇİN İPUÇLARI

Belki evde ödev, ekran süresi veya yatma saati hakkında tartışıyorsunuz. Peki çocuğunuzun ifade özgürlüğü, sosyal medya ve zorbalık hakkında ne düşündüğünü biliyor musunuz? İşte iyi bir sohbet için bazı ipuçları!

Ve unutmayın: Tartışmak, haklı çıkmakla ilgili değildir. Amaç, bir konunun kendimiz, birbirimiz ve toplum için ne anlama geldiğini keşfetmektir. Öğrencilerimize vermek istediğimiz önemli mesajlardan biri de budur.

Birkaç ipucu:

- ✿ “Ben” dilini kullanın: “Ben böyle düşünüyorum, çünkü...” veya “Benim fikrimce...” gibi ifadeler kullanın. “Doğrusu budur.” gibi kesin ifadeler kullanmak yerine kendi düşüncenizi anlatın.
- ✿ DKJL’de amaç tartışmayı kazanmak değil, birbirimizi anlamak ve dinlemektir.
- ✿ Bir konu veya görüş belirleyin ve herkesin ne düşündüğünü söylemeden önce biraz düşünmesine zaman verin.
- ✿ Sohbet sırasında size yol gösterecek birkaç soru seçin ama en önemlisi birbirinizi gerçekten dinleyin.
- ✿ Her tartışmadan sonra değerlendirme yapın:
- ✿ Bir sonuca vardınız mı? Ne öğrendiniz? Sohbet nasıl geçti?

DKJL'de önemli olan bazı temel kavramlar

Fikir/görüş, bir konu hakkında ne düşündüğündür. Gerçek (olgu) ise kontrol edebileceğin ve doğruluğunu kanıtlayabileceğin bilgidir.

Fikrini argümanlarla, yani neden böyle düşündüğünü açıklayarak destekleyebilirsin.

Şu cümleyi kullanabilirsin:

"Ben ... düşünüyorum, çünkü ... Örneğin ..."

Bir tartışmada, karşıdaki kişiyi ikna etmeye çalışırsın. Yani onun da senin düşündüğün gibi düşünmesini sağlamaya çalışırsın.

Bir diyalogda ise ikna etmek daha az önemlidir. Burada karşıdaki kişinin anlattıklarını veya vermek istediği mesajı dinlersin ve birbirinize özellikle sorular sorarsınız.

Bunlar DKJL'nin oyun kurallarıdır.

Sizce hangi kural daha önemli?

Neden?

Güzel ve rahat bir sohbeti ne sağlar?

Bir konuşma ne zaman tartışmaya veya kavgaya dönüşür?

DISCUSSIËREN KUN JE LEREN

OYUN KURALLARI

1. BİRBİRİNİZİ DİNLEYİN.
2. BİRBİRİNİZİN SÖZÜNÜ KESMEDEN KONUŞMASINA İZİN VERİN.
3. DUYGULARI DİKKATE ALIN.
4. BİRBİRİNİZİN BAKIŞ AÇISINI ANLAMAYA ÇALIŞIN.
5. BAZEN HEMFİKİR OLMADIĞINIZI KABUL EDİN.
6. "BEN DILI" KULLANIN, ARGÜMANLAR VE ÖRNEKLER VERİN.
7. ELEŞTİREL DÜŞÜNÜN.
8. GERÇEKLER KONUSUNDA DÜRÜST OLUN.
9. KISA VE ÖZ KONUŞUN.
10. BEDEN DİLİNİZİN VE SES TONUNUZUN FARKINDA OLUN

Önce şunları konuşun:

Sence güzel bir tartışma nasıl olmalı?

- ✿ Bir tartışma yaptığında kendini nasıl hissedersin?
- ✿ Birisi seni gerçekten dikkatle dinlediğinde kendini nasıl hissedersin?
- ✿ Birisi seni görmezden geldiğinde kendini nasıl hissedersin?
- ✿ Birine hoşuna gitmeyecek bir şey söylemek istediğinde ne yaparsın?
- ✿ Birisi sana nasıl hissettiğini sorduğunda bundan hoşlanır mısın?
- ✿ Bir tartışmada seni ne öfkelenendirir?
- ✿ Seni zaman zaman üzen şeyler nelerdir?
- ✿ Kendini kötü hissettiğinde en çok kiminle konuşmak istersin?
- ✿ Hangi konu hakkında konuşmak sana zor geliyor? Bunu konuşmayı daha kolay hâle getirecek şey ne olabilir?

**DIYALOG
KURUN VEYA
TARTIŞIN!**

Konu 1 İfade Özgürlüğü

Hollanda'da ifade özgürlüğü vardır. Düşünceni söyleme ve fikrini ifade etme hakkına sahipsin. Çocuklar bunun farkında mı? Bu özgürlüğün bir sınırı var mı?

Temel soru:
Düşündüğün her şeyi söyleyebilir misin?

Alt sorular:

- ✿ Sence hangi konular önemli? (İklim, yalnızlık, zorbalık, yoksulluk)
- ✿ Sence yetişkinler çocukları yeterince dinliyor mu? Ne zaman dinliyorlar, ne zaman dinlemiyorlar?
- ✿ Yetişkinlerin çocukları daha iyi dinlemesi neden önemli?
- ✿ Bir yetişkinin seni gerçekten dinlediğini nasıl anlarsın?
- ✿ Sence çocuklar dünyadaki sorunlar hakkında söz sahibi olmalı mı?
- ✿ İfade özgürlüğünü ne kadar önemli buluyorsun?
- ✿ Oy kullanmaya gitmeyen birine ne söylersin?
- ✿ Her konuda fikrini söyler misin?
- ✿ Hangi durumlarda daha dikkatli davranırsın?
- ✿ Hangi durumlarda fikrini kendine saklamayı tercih edersin? Ne zaman konuşmak yerine dinlemeyi tercih edersin?
- ✿ Arkadaşlarının hepsi senden farklı düşünüyorsa, yine de kendi fikrini söylemeye cesaret eder misin?
- ✿ Kavga ile tartışma arasındaki fark nedir?
- ✿ Kimseyi kırmadan fikrini nasıl ifade edebilirsin?
- ✿ Hiç birinin söylediği bir fikir yüzünden kırıldığın oldu mu?
- ✿ İnternette hiç fikrini paylaşıyor musun? Bu, gerçek hayatta fikrini söylemekten farklı mı?

Konu 2 Sosyal Medya

Sosyal medya hakkında çok fazla tartışma var. Sosyal medyanın avantajları olduğu gibi dezavantajları da var. Yaş sınırları ve kurallar bulunuyor, ancak bunlara her zaman uyulmuyor. Peki siz sosyal medya hakkında ne düşünüyorsunuz?

Alt sorular:

- ✿ Sosyal medyada ne kadar zaman geçiriyorsun?
- ✿ Sosyal medyanın en çok hangi yönünü seviyorsun?
- ✿ Diyelim ki sosyal medya tamamen yasaklandı. En çok neyi özlerdin?
- ✿ Sosyal medyada hoşuna gitmeyen şeyler neler?
- ✿ Sosyal medyada seni rahatsız eden veya korkutan bir şeyle karşılaştığında ne yaparsın?
- ✿ Sence yetişkinler sosyal medyayı nasıl kullanıyor?
- ✿ Sence ebeveynlerin/bakım verenlerin sosyal medya hakkında neleri bilmesi gerekiyor?

Temel soru:
Çocukların sosyal medyayı sağlıklı bir şekilde kullanabilmeleri için nelere ihtiyaçları var?

Örnek görüş:
"Sosyal medya çocuklar için zararlıdır."

Konu 3 Ekran süresi

Birçok çocuk ve yetişkin gün boyunca uzun süre ekran karşısında kalıyor. Peki ekranı zaman zaman bir kenara bırakabiliyor muyuz? Sence bunu yapmak önemli mi?

Alt sorular:

- ✿ Kendi ekran süren hakkında ne düşünüyorsun?
- ✿ İstedığında telefonunu veya ekranını bir kenara bırakabiliyor musun? Bunu yapmana ne yardımcı oluyor?
- ✿ Benim ekran sürem hakkında ne düşünüyorsun?
- ✿ Saatlerce internette olan bir arkadaşına ne söyledin?
- ✿ Bazı çocukların günde 6 saat ekran karşısında olması hakkında ne düşünüyorsun?
- ✿ Bir gün kendi çocukların olsaydı, ekran süresi konusunda hangi kuralları belirlerdin?

Temel soru:
Çocukların ekran süresini sağlıklı bir şekilde kullanmalarına ne yardımcı olur?

Örnek görüş:
"Ebeveynler/bakım verenler de ekran süresi konusunda çocuklarla aynı kurallara uymalıdır."

Konu 4 Kendin olmak

Kendini tamamen kendin gibi hissettiğin zamanlar ne zaman? Kendin gibi hissedemediğin zamanlar oluyor mu? Peki okulda kendin olmak, evde kendin olmaktan farklı mı?

Alt sorular:

- ✿ Tamamen kendin gibi olduğunda kendini nasıl hissedersin?
- ✿ Kendin olabilmene neler yardımcı olur? Neler yardımcı olmaz?
- ✿ Okulda kendin olabiliyor musun?
- ✿ Başkalarının da kendileri olabilmeleri için sen bir şey yapabilir misin?
- ✿ Öğretmenlere verebileceğin bir tavsiye var mı?

Temel soru:
Kendin olabilmene ne yardımcı olur?

Örnek görüş:
"Okulda olduğum kişi gibi olabiliyorum."

Temel soru:
Zorbalığın sona ermesini nasıl sağlayabiliriz?

Konu 5 Zorbalık

Zorbalık ve dışlama ne yazık ki sık sık yaşanıyor. Burada sadece zorbalık yapan kişi ve zorbalığa uğrayan çocuk değil, tüm sınıfın bir rolü var. Hiçbir şey söylemeyen izleyiciler ve zorbalığa katılan çocuklar da bulunabiliyor.

Peki sınıf olarak zorbalığı durdurmak için neler yapabilirsiniz?

Alt sorular:

- ✿ Zorbalık hakkında sık sık konuşuyor musunuz? Bu konuda konuşmayı nasıl daha kolay hâle getirebilirsiniz?
- ✿ Sınıfta zorbalığı önlemek veya durdurmak için neler yapıyorsunuz?
- ✿ Birinin zorbalığa uğradığını gördüğünde ne yaparsın?
- ✿ Sınıfta zorbalık yapıldığında kendini sorumlu hisseder misin?
- ✿ Bir öğretmen zorbalığı önlemek için neler yapabilir?
- ✿ Peki ya internet üzerinden yapılan zorbalık? Hiç böyle bir şey gördün mü veya yaşadın mı? Böyle bir durumda ne yaparsın?
- ✿ Peki çevrimiçi zorbalık: hiç gördün mü veya yaşadın mı? O zaman ne yaparsın?